

Szegedi László

**Szabályozási rugalmasság,
avagy az egységesség „mítosza”? –
Az európai bankunió és az európai szanalási
mechanizmus működésének eddigi tapasztalatai**

Bevezetés

Halmai professzor úr az utóbbi években kiemelten foglalkozik a Gazdasági és Monetáris Unió (GMU) ökonómiájával. A mélyintegráció-paradigma¹ megalkotása során az ünnepezt megvalósította a homogenitás alapmechanizmusainak részletes elemzését is. Jelen elemzés ennek a kérdéskörnek a vizsgálatához kíván hozzájárulni, igaz, nem a közgazdaságtani, hanem az európai integráció során folyamatában egységesülő jogi szabályozás erősödésének és kihívásainak bemutatásával.

A 2008-ban indult pénzügyi, majd gazdasági válság, amely az eurózóna válságává terebélyesedett, az európai bankunió kiépítéséhez vezetett el. A bankunió új uniós szervek létrejöttét, a GMU-ban központi szerepet játszó Európai Központi Bank (EKB) megerősödését, valamint az európai bankszabályozási keretrendszer újragondolását is magában foglalta. A reformok egyik hívószava és legfőbb célkitűzése a szabályozási egységesség megteremtése volt egységes (uniós banki) szabálykönyv és annak minél koordináltabb alkalmazása által. Ugyanakkor az európai bankunió, különösen a szanalási mechanizmus működésének lassan egy évtizedes tapasztalatai azt mutatják, hogy ez a célkitűzés csak részben tudott megvalósulni.

¹ HALMAI 2020: 83–154.

Koordinatív bizottságokon túl, válságokon át, a bankunióig vezető fejlődési út

Az európai bankunió létrejötté végső soron az Unió 2000-es évek végén lejátszódó pénzügyi, majd gazdasági válságra adott válaszként értékelhető. A pénzpiaci integráció révén egyértelművé vált, hogy öngerjesztő folyamat eredményeként a (belső) pénzügyi piac létrejöttével számos határon átnyúló tevékenységet folytató piaci szereplő is megjelent. Ezek mérete, jelentősége és az ebből fakadó kockázat miatt szükségessé vált a határokon átnyúló, megerősített pénzügyi felügyelet életre hívása, a nemzetállami határok átlépése.² Ugyanakkor a korábbi határok és korlátok átlépése más szempontból is szükségessé vált. A piaci szereplők kibővült tevékenysége miatt a tágabb értelemben vett felügyeleti politikák megalkotása mellett a hatósági jogalkalmazásnak is meg kellett jelennie uniós szinten.³

A pénzpiacok területén az Európai Parlament már az ezredfordulón is hangsúlyozta az európai felügyelet fokozottabb integrációjának fontosságát az egyenlő versenyfeltételek biztosítása érdekében. Így jöttek létre az úgynevezett 3L3 Lámfalussy-bizottságok (Committee of European Banking Supervisors, Committee of European Insurance and Occupational Pensions Supervisors, Committee of European Securities Regulators).⁴

Ezek szerepe alapvetően tanácsadói funkcióra korlátozódott, így munkájuk nem volt kielégítő az uniós jog egységes alkalmazásának, a tagállami felügyeleti gyakorlat konvergenciájának elősegítésében. A meglévő szervezeti keretek közötti lassú működésből, az intézményi kapacitás hiányából fakadóan a bizottságok nem tudtak kellő hatékonysággal reagálni.⁵ Így a 2008-ban indult válság egyfajta katalizátorként felgyorsította az újfajta szervezeti és szabályozási keretek létrejöttét. 2009-ben a reform gyakorlati megvalósulásának esélyét „az alkotmányozás véghezvitelénél is csekélyebbnek”⁶ tartották, ám az európai döntéshozatal szokásos sebességéhez képest a jogi kereteket sokkal gördülékenyebben fektették le.

2011-ben megkezdhették működésüket a Pénzügyi Felügyelet Európai Rendszerének egyes szervei, amelyek közül témánk szempontjából három ügynökség releváns – hivatalos elnevezésük szerint európai felügyeleti hatóságok (*European Supervisory Authorities*), így az Európai Bankhatóság, az Európai Értékpapír-piaci

² FORGÁCS 2009. Lásd tágabb összefüggésben HALMAI 2017; HALMAI 2018.

³ NAGY 2017; NAGY 2014.

⁴ LAMFALUSSY–MAES–PÉTERS 2014: 165–166.

⁵ IMF Euro Area Policies 2007.

⁶ Lásd bővebben FORGÁCS 2009: 22.

Hatóság és az Európai Biztosítás- és Foglalkoztatóinyugdíj-hatóság (a továbbiakban: a Hatóságok). A Hatóságokat létrehozó rendeletekben (ESA-rendeletek) lefektetett legtöbb előírás azonos a három Hatóság esetén, hiszen kidolgozásuk során arra törekedtek, hogy azok egységes keretrendszerben működjenek – bár a bankunió létrejöttével ez az egység a banki területen egyértelműen megbomlott.

Az uniós és nemzeti szintű hatáskörök megosztásán főszabály szerint a Hatóságok létrehozása sem változtatott, következésképpen a napi szintű felügyeleti teendők ellátásáért változatlanul a tagállami szintű szervek felelnek.⁷ Feladataik teljesítésével a pénzügyi Hatóságok hozzájárulnak a közös szabályozási és felügyeleti standardok, valamint gyakorlatok kialakításához, illetve a kötelező erejű uniós jogi aktusok alkalmazásához. Ennek megfelelően a Hatóságok normatív jellegű nem kötelező ajánlásokat és iránymutatásokat, kötelező technikai standardokat (utóbbiak valószínűleg előkészítő aktusok), kivételesen pedig (jogilag kötelező) egyedi határozatokat bocsátanak ki.⁸ A reform egyik sarokköve a belső piac összes pénzügyi intézményére alkalmazandó (uniós szintű) egységes szabálykönyv (*Single Rulebook*) megalkotása volt, ehhez az elképzelések szerint nagyban hozzájárulhatott az Európai Bankhatóság piacsabályozási szerepköre.⁹

A banki (al)ágazat szervezeti fejlődésének viszont nem ez volt a végpontja. Az ügynökségi modell hiányosságai – főképpen e szervek „szerződésidegen” jogi státusza,¹⁰ valamint a piaci folyamatokra adott nem feltétlenül adekvát válaszok¹¹ miatt – röviddel az ügynökségként létrehozott uniós Hatóságok tevékenységének megkezdése után – szükségessé vált a frissen felállított szervezeti rend újragondolása. A pénzügyi, majd gazdasági és az eurózóna válsága egyértelművé tette, hogy a különösen a banki, de a pénzpiacok egyéb területein is sokkal erősebb felhatalmazással rendelkező uniós szervezetrendszer és szabályozás kialakítására van szükség.¹²

2014-től épült ki az európai bankunió, amely nem a bankok uniója, hanem uniós szinten integrált, európai szintre emelt bankbiztonsági háló. Utóbbit három alrendszer alkotja: az egységes felügyeleti mechanizmus¹³ (EFM), az egységes

⁷ Az ESA-rendeletek (9) preambulumbekzdése.

⁸ Az ESA-rendeletek 10–19. cikke.

⁹ Az ESA-rendeletek (5) preambulumbekzdése.

¹⁰ Erről lásd bővebben TELEKI 2019.

¹¹ Az Európai Bankhatóság által elvégzett stresszteszt megbízhatóságával kapcsolatban egyértelműen felvetődtek kételyek a 2012 júniusában szükségessé vált spanyol bankmentő csomag elfogadásakor (lásd bővebben SZEGEDI 2018: 106.).

¹² SUTT 2019.

¹³ A Tanács 1024/2013/EU rendelete (2013. október 15.) az Európai Központi Banknak a hitelintézetek prudenciális felügyeletére vonatkozó politikákkal kapcsolatos külön feladatokkal történő megbízásáról (EFM-rendelet).

szanálási mechanizmus (ESZM) és a betétbiztosítási rendszer (utóbbiak) reformja. A szabályozási egységesség szempontjából legfontosabb változások az első két alrendszerhez kötődnek.

Az EFM keretében biztosított, hogy a rendszerszintű jelentőséggel bíró hitelintézetek felügyelete az Európai Bankhatóságnál jelentősebb uniós szereplő révén valósuljon meg. Ez vezetett el az EKB közvetlen bankfelügyeleti szerepkörének megszületéséhez, amely együttműködik a tagállami felügyeleti hatóságokkal, ugyanakkor az EFM-nek részese az Európai Bankhatóság is. A tagállami és uniós szereplő közti hatáskörmegosztás alapja az EFM-en belül alapvetően a hitelintézetek rendszerszintű jelentősége lett, az EFM működésének megindulásával a rendszerszintű jelentőség kritériumainak (a bank mérete, jelentősége az EU és a bankunió tagállama szempontjából, határon átnyúló tevékenységei jelentősége) értékelési módszertanát részletesen kidolgozták, de ez a gyakorlat szempontjából értelemszerűen eseti alapon ítéltető csak meg.¹⁴ Ráadásul a szabályozás maga is biztosít az EKB számára egyfajta rugalmassági klauzulát, hogy kevésbé jelentős bankpiaci szereplőknél is átveheti az EKB a közvetlen felügyeleti szerepkört a tagállamoktól.¹⁵

Az ESZM¹⁶ központi szereplője az uniós ügynökségként működő Európai Szanálási Testület, amely a krízishelyzetbe jutott pénzügyi szereplők szanálásáról dönt. Ennek anyagi alapja az alapvetően bankpiaci befizetésekkel összeálló Egységes Szanálási Alap. Az Európai Szanálási Testület vészhelyzeti fellépésre kapott felhatalmazást, hiszen a bankpiaci szereplők fizetéseképtelensége miatti krízishelyzetre reagálhat az alternatív eszközöket megvizsgálva, végső esetben a közérdekűségi teszt (a kritikus funkciók folyamatossága, pénzügyi stabilitásra gyakorolt jelentős káros hatás, állami források, hitelezők, végül az ügyféli vagyonok védelme)¹⁷ alapján a szanálás mellett döntve.

Hatáskörileg az EKB bankfelügyeleti szerepköre által kijelölt legnagyobb, rendszerkockázatot jelentő piaci szereplőknél közvetlenül az Európai Szanálási Testület jár el szanálási hatóságként (amely kiegészül a kevésbé jelentős határon átnyúló tevékenységet végző bankcsoportokkal is), míg koordinatív szerepkörrel bír

¹⁴ IGLESIAS-RODRÍGUEZ 2019.

¹⁵ Az EFM-rendelet 6. cikkének (4) bekezdése határozza meg az egyes hitelintézetek jelentősnek minősítése során alkalmazható kiegészítő szabályokat.

¹⁶ Az Európai Parlament és a Tanács 806/2014/EU rendelete (2014. július 15.) a hitelintézeteknek és bizonyos befektetési vállalkozásoknak az Egységes Szanálási Mechanizmus keretében történő szanálására vonatkozó egységes szabályok és egységes eljárás kialakításáról, valamint az Egységes Szanálási Alap létrehozásáról és az 1093/2010/EU rendelet módosításáról (HL L 225., 2014.7.30., 1-90.) (ESZM-rendelet).

¹⁷ ESZM-rendelet 14. cikk (2) bek.

az egyéb esetekben fellépő tagállami szanálási hatóságok irányában.¹⁸ Így az EFM és az ESZM hatásköri rendszere egyértelműen összekapcsolódik, amely kiegészül azzal, hogy az EFM szabályozásához hasonlóan a rugalmas nyílt hatásköri klauzulát az uniós jogalkotó itt is bevezette. Így lehetővé téve az Európai Szanálási Testület számára, hogy a tagállami szinthez tartozó piaci szereplők szanálásáról is közvetlenül döntsön, ha ez szükséges a szigorú szanálási normák következetes alkalmazásához.¹⁹ A lenti példák alapján mind az egységesség, mind a következetesség gyakorlati megvalósítása problémás lehet.

Az egységes szabálykönyv kialakításának és következetes alkalmazásának kihívásai

Az európai pénzügyi ügynökségek (Hatóságok) felállítása a pénzügyi (majd gazdasági) válság kezelésének egyik sarokköve volt. Ám az Unió alapvetően máig nem tudott túllépni azon a dilemmán, hogy az uniós szintű (közvetlen) végrehajtási igény erősödése ellenére az ügynökségekre való hatáskör-átruházás korlátozott.²⁰ Elképzelhető az EKB felügyeleti és szabályozási szerepkörének a többi pénzügyi ágazatra (tőkepiac és biztosítás) való kiterjesztése, de ez az uniós szerződések módosítása nélkül nem lehetséges. E folyamat végül a bankunió keretében elvezetett az EKB bankfelügyeleti szerepkörrel való felruházásához, amely egyfajta aszimmetriához vezetett. Ráadásul a számtalan új szereplő ellenére (illetve néha pont emiatt) az egységes (banki) szabálykönyv következetes alkalmazása a bankunió belül nem éppen következetes. A felvetett esetek példálódzó jellegűek, de látható, hogy a bankunió egyfajta megkezdett építmény, amely több tekintetben még kiforratlan rendszerként működik.²¹

Első példánk egyértelműen utal a (szabályozási) egységesség mítoszára az Európai Bankhatóság utóbbi években megalkotott *soft law* aktusaival kapcsolatban. Ilyen aktusok kibocsátásával az Európai Bankhatóság saját szerepfelfogását is újra-definiálja az EKB (közvetlen bankfelügyeleti) szerepkörének kibővülése miatt. Ezzel az Európai Bankhatóság a szakértői szabályozó szerv (ügynökség) képét igyekszik megerősíteni. Az már más kérdés, hogy ennek keretében az eredeti uniós jogalkotó által szabott jogszabályi kereteken is átlép. Ahogyan Ferran utalt rá, az Európai

¹⁸ ESZM-rendelet 7. cikk.

¹⁹ ESZM-rendelet 7. cikk (4) bek.

²⁰ KÁLMÁN 2014; SZEGEDI 2020; TELEKI 2019.

²¹ CHITI-SANTORO 2019; KOLLÁRIK 2022.

Bankhatóság alulszabályozott területekre is „bemerészkedik” iránymutatásaival.²² *Soft law* aktusai alááshatják az egységes (banki) szabálykönyv megjelenését, a tőkepiaci és banki panaszkezelés általános szabályait lefektető közös iránymutatás kiváló példát szolgáltat erre.²³ Az Egyesült Királyság esetében ezek az iránymutatások egységes jellegű szabálykönyvben,²⁴ míg Németországban egyfajta körlevélben²⁵ jelennek meg. Ezzel szemben Ausztriában és Csehországban is az eredeti uniós iránymutatások szövegét teszik közzé a tagállami szervek weboldalán.²⁶ Magyarországon pedig az MNB Pénzügyi Stabilitási Tanácsa által kiadott ajánlások formájában jelentetik meg, „ültetik át” e *soft law* aktusok követelményeit.²⁷ Pusztán az eltérő nyelvi változatok sokfélesége²⁸ is számos dilemmát vethet fel mind a bankpiaci szereplők, mind az ügyfelek számára. A szakirodalmi elemzések alapján más területeken is fennállt már a 2010-es évek közepén a Hatóságok ajánlásainak, iránymutatásainak többféle átültetési vagy megjelenési formája.²⁹ Nem véletlen, hogy az Európai Unió Bírósága kibővítette a *soft law* aktusok bírói felülvizsgálhatóságát 2021 nyarán.³⁰ A puha jogi karakter megváltozása (elvesztése) ugyanis a kapcsolódó jogvédelmi keretrendszer újragondolását is elkerülhetetlenül maga után vonja.³¹

Második példánk az egységes szabályozás következetes végrehajtására (annak hiányára) utal az úgynevezett Veneto-paradoxon bemutatásával. 2017 közepén vált szükségessé a felügyeletileg rendszerszinten jelentős (és az EKB által felügyelt) Banco Español S.A. és az olasz Banco Popolare di Vicenza és Veneto Banca szanálása az Európai Szanálási Testület által. A spanyol bankot az Európai Szanálási Testület által készített terv alapján szanálta a nemzeti szanálási hatóság (a bank teljes egészében a Santander Group kezébe került), míg az olasz bankok esetében az egész eljárás a nemzeti szanálási hatóság hatáskörében maradt, így az olasz szanálási hatóság a sokkal kedvezőbb nemzeti szabályozás szerint járhatott el.³² Az olasz ügyben egyértelműen

²² FERRAN 2016.

²³ Joint Guidelines on complaints-handling for the securities (ESMA) and banking (EBA) sectors, JC/GL/2014/43 (későbbi formában: JC/2018/35).

²⁴ *PRA Rulebook* 2019.

²⁵ A német felügyeleti szerv az alábbi körlevelet adta ki az iránymutatások „átültetéseként”: Gemeinsames Rundschreiben BA, WA und VA 06/2018.

²⁶ FMA 2023; Czech National Bank 2023.

²⁷ Lásd a Magyar Nemzeti Bankról szóló 2013. évi CXXXIX. törvény 13. § (2) bekezdés i) pontját.

²⁸ SOMSSICH 2016.

²⁹ VAN RIJSBERGEN 2014.

³⁰ C911/19 („Fédération bancaire française v. Autorité de contrôle prudentiel et de résolution”), ECLI:EU:C:2021:599.

³¹ CHAMON – DE ARRIBA-SELLIER 2022.

³² ASIMAKOPOULOS 2019.

az merült fel, hogy az amúgy a közvetlen felügyeleti szint alatti (rendszerszinten jelentős) bankok besorolását szanálási szempontból (a közérdekűségi teszt egyes elemei vizsgálatával) az Európai Szanálási Testület megváltoztatta (korábbi álláspontjához képest). Utóbbi értékelés az EKB túlzott tőkeközpontú megközelítése, az eltérő tagállami jegybanki minősítés, valamint a szabályozási heterogenitás miatt történt.³³ Az EKB-hoz képest vett eltérő minősítés, amely kritizálta az előbbi túlzott tőkeközpontú megközelítését, indokolható bankpiaci³⁴ alapon, de mindenképpen káros lehet az uniós szintű szereplők eltérő minősítése – főleg az európai felügyeleti és szanálási alrendszerek hatásköri összefonódása miatt. Ugyanezen okokból lehet kockázatos a tagállami értékelés túlzott előtérbe helyezése a másik uniós szereplővel szemben. Végül a tagállami minősítésben a heterogenitás alapja, hogy a rendszerszintű jelentőség meghatározását illetően konkurál a területileg a bankunió tagállamaira kiterjedő EFM-rendelet és az EU egészére kiterjedő CRDIV-rendelet (utóbbit még kiegészítik az Európai Bankhatóság szabályozási „sokszínűséget” ugyancsak növelő iránymutatásai is).³⁵ Az egységesség és a bankuniós szabályozás következetes alkalmazásának „mítosza” annak tükrében dől meg teljesen, hogy az olasz ügyben felügyeletileg rendszerszinten jelentős, de szanálási szempontból végül nem annak minősített bankok besorolása az állami támogatások szempontjából végül rendszer-szinten jelentős lett.³⁶

Harmadik példánk arra utal, hogy a rendszerszintű jelentőség változhat a szanálási ügy „természete” szerint is. A 2017-es adatok alapján az EKB által közvetlenül felügyelt lett ABLV Bank pénzmosási gyanúba keveredett, amely miatt szükségessé vált annak szanálása. A pénzmosási aggályokat korábban már 2016-ban a lett felügyeleti hatóság és 2018-ban az USA pénzügyminisztériumának pénzügyi büncselekmények elleni osztálya is jelezte a bank számára (utóbbi vezetett el a tömeges betétkivonáshoz). Végül az EKB 2018-ban mondta ki az ABLV fizetéseképtelenségét (annak valószínűségét), ám az Európai Szanálási Testület döntése szerint a közérdek nem indokolta az (uniós) szanálást. Indokolása szerint az ABVL a pénzügyi rendszer szempontjából nem nyújt kritikus szolgáltatásokat, a bankcsőd nem vezetett volna a pénzügyi stabilitás jelentős erodálásához sem a lett bankrendszer vonatkozásában, sem határokon átnyúló jelleggel, mivel a pénzügyi beágyazottság alacsonyabb foka állt

³³ IGLESIAS-RODRÍGUEZ 2019: 203.

³⁴ Corbet és Larkin vizsgálatai szerint a válság után az Európai Bankhatóság kockázatokra és az egyes banki mérlegek stabilitására koncentráló uniós szabályozása nehezebb helyzetbe hozta a nem kereskedelmi és egyéb alternatív bankokat (így a takarékszövetkezeteket). CORBET–LARKIN 2017.

³⁵ IGLESIAS-RODRÍGUEZ 2019: 203.

³⁶ IGLESIAS-RODRÍGUEZ 2019: 203.

fenn. Ahogy Németh is megjegyzi, több kritika érte itt a hatáskörmegosztási rendszert és ismételten a bankszabályozás végrehajtásának következtetlenségét. A pénzmossa elleni fellépésnek, bár hatásköri szempontból tagállami szinten maradt, a pénzmossági kockázatot üzletviteli kockázatként kezelve a közvetlen uniós felügyeletet ellátó EKB kockázati kimutatásaiban is szerepelnie kellett volna.³⁷ A bankunió egyes tagállamai szempontjából felvetődik, hogy az EKB a kis tagállamok amúgy piaci méretei alapján jelentős bankjait (az ABLV a harmadik legnagyobb lett bank volt, a kivethető legmagasabb tőkepuffert írták elő számára) nem fogja annak tekinteni szanálási szempontból. Ez ismét alááshatja a bankunió működésének következtettségébe vetett hitet. Ám a szerző megjegyzi, itt az Európai Szanálási Testületnek azt a nehéz döntést is meg kellett hoznia, hogy az ügy „természete” miatt a közös Szanálási Alap forrásait ne egy pénzmossa keveredett bank és bizonytalan háttérű ügyfelei megmentésére fordítsa.³⁸

Egységesség vs. következtetesség vs. rugalmasság

Ahogy arra Halmai professzor úr is utalt, az erős belső euróövezeti kapcsolatok csökkentik a tagállamok sokkokkal szembeni sebezhetőségét. Ugyanakkor a tagállamok egyidejűleg sebezhetőbbé válnak a más euróövezeti tagállamokban kialakuló sokkokkal szemben.³⁹ A bankpiaci sebezhetőség kezelésének elengedhetetlen eszköze lett az európai bankunió. Annak megszületésével az uniós jog végrehajtását illetően nagyon jelentős szervezeti és szabályozási változások mentek végbe. Az EKB megerősített uniós szereplőként lát el közvetlen bankfelügyeleti funkciót. Ezt egészíti ki két uniós ügynökség (az Európai Bankhatóság és az Európai Szanálási Testület) szabályozói és koordinatív, bizonyos esetekben közvetlen hatósági hatáskörökkel. Megmaradt, bár értelemszerűen átalakult az egyes tagállami bankfelügyeleti szervek fellépési lehetősége is a fenti szervezetrendszer kiépülésével. Végül a bankszabályozási terület uniós szabályanyaga is igen jelentős mértékben bővült az utóbbi szűk egy évtizedben.

Lámfalussy szavaival élve megszületett az a rendszer, ahol a „rendszerkockázatilag fontos bank” irányítását a hatóságok átveszik az áttérjedés megakadályozása érdekében.⁴⁰ Az már más kérdés, hogy az ördög itt is a részletekben rejlik, hiszen

³⁷ NÉMETH 2019.

³⁸ NÉMETH 2019: 148.

³⁹ HALMAI 2020: 322.

⁴⁰ LÁMFALUSSY–MAES–PÉTERS 2014: 166.

a „rendszerkockázatilag fontos bank” meghatározása, úgy tűnik, a bankunió egyes alrendszereiben igen eltérő lehet. Így az uniós szintű szabályozási és végrehajtási szereplők megerősödése nem vezetett el feltétlenül az egységes (banki) szabálykönyv megszületéséhez, sem pedig annak következetes alkalmazásához.

Ennek jogi és szervezetszociológiai okai is van. Az EKB megerősödött az intézmények között, ám elkerülhetetlenül rá van utalva a másik két ügynökségre. Utóbbiak keresik helyüket az uniós szervezeti térben. Ez az Európai Bankhatóság esetében a szakértői és szabályozói fellépés megerősödéséhez vezetett, ahogyan a viszonylag új Európai Szanálási Testület is az EKB mellett próbálja kialakítani saját szervezeti „önképét” – akár szembehelyezkedve az EKB álláspontjával és a tagállami szereplőkre jobban támaszkodva. Az ügynökségi „szerepkeresés” azzal is összefüggésben van, hogy jogi értelemben ezeknek az ügynökségeknek a helyzete a szerződések által alig szabályozott, így a hatáskörök rájuk történő átruházása alapvetően máig korlátozott, mégis számuk egyre inkább nő. Várhatóan ki fogja egészíteni a fenti szervezeti rendet az EU újabb pénzmosás elleni fellépésre szakosodott ügynöksége is. Ezek az ügynökségek sok esetben közvetítők az uniós szint, a tagállami szervek, végül a piaci szereplők között. A 30 éves belső piac egységes szabályozása és a kapcsolódó joganyag következetes alkalmazása látható módon az uniós és tagállami szereplők egyre „zsúfoltabb” rendszerében akadályokba is ütközhet.

A hatásköri szabályozás összekapcsolta az európai felügyeleti és szanálási mechanizmusokat, egyfajta rugalmassági klauzulát adva az uniós szereplőknek. De az alapító atyák eredeti elképzelése szerint az integrációs joganyag végrehajtásáért elsődlegesen felelős tagállamok mellett nehezen képzelhető el, hogy az uniós szereplők teljesen átvegyék előbbiek szerepét. A hatásköri szabályozás képlékenysége és rugalmassága így egyfajta biztosíték is a sebezhetőség kivédésére, a sokkelnyelű kapacitás megerősítésére. Még akkor is, ha a fenti példák alapján egyértelmű, hogy a túlzott rugalmasság vagy a szervezeti „önképek” keresése a jogalkalmazási következetességet áshatja alá. Valószínűsíthető, hogy az újabb évek tapasztalatai javítanak majd a hatásköri dilemmákon az egyes szereplők között, és a következetes joggyakorlat kialakításán az egyes szereplőkön „belül”. Erre 2023 tavaszán egyes bankpiaci turbulenciák is lehetőséget kínálnak, remélhetőleg nem újabb mélyreható szervezeti reform irányába eltolva a bankunió eddigi vívmányait és szervezeti rendjét.

Felhasznált irodalom

- A Magyar Nemzeti Bankról szóló 2013. évi CXXXIX. törvény.
- A Tanács 1024/2013/EU rendelete (2013. október 15.) az Európai Központi Banknak a hitelintézetek prudenciális felügyeletére vonatkozó politikákkal kapcsolatos külön feladatokkal történő megbízásáról (EFM-rendelet).
- ASIMAKOPOULOS, I. G. (2019): The Single Resolution Board as a New Form of Economic Governance. In HOFMANN, H. – PANTAZATOU, K. – ZACCARONI, G. (szerk.): *The Metamorphosis of the European Economic Constitution*. Cheltenham: Edward Elgar, 279–301.
- Az Európai Parlament és a Tanács 806/2014/EU rendelete (2014. július 15.) a hitelintézeteknek és bizonyos befektetési vállalkozásoknak az Egységes Szanálási Mechanizmus keretében történő szanálására vonatkozó egységes szabályok és egységes eljárás kialakításáról, valamint az Egységes Szanálási Alap létrehozásáról és az 1093/2010/EU rendelet módosításáról (HLL 225., 2014.7.30., 1-90.) (ESZM-rendelet).
- C911/19 („Fédération bancaire française v. Autorité de contrôle prudentiel et de résolution”), ECLI:EU:C:2021:599.
- CHAMON, M. – DE ARRIBA-SELLIER, N. (2022): FBF: On the Justiciability of Soft Law and Broadening the Discretion of EU Agencies. *European Constitutional Law Review*, 8(2), 286–314. Online: <https://doi.org/10.1017/S157401962200013X>
- CHITI, M. P. – SANTORO, V. szerk. (2019): *The Palgrave Handbook of European Banking Union Law*. Cham: Palgrave Macmillan. Online: <https://doi.org/10.1007/978-3-030-13475-4>
- CORBET, Sh. – LARKIN, Ch. (2017): Has the Uniformity of Banking Regulation Within the European Union Restricted Rather than Encouraged Sectoral Development? *International Review of Financial Analysis*, 53, 48–65. Online: <https://doi.org/10.1016/j.irfa.2017.08.007>
- Czech National Bank (2023): *Methodological and Interpretative Documents*. Online: www.cnb.cz/en/supervision-financial-market/legislation/banks-credit-unions/methodological-and-interpretative-documents/
- FERRAN, E. (2016): The Existential Search of the European Banking Authority. *European Business Organization Law Review*, 17, 285–317. Online: <https://doi.org/10.1007/s40804-016-0048-9>
- FMA (2023): *EBA Guidelines and other Convergence Instruments*. Online: www.fma.gv.at/en/eu/eba-guidelines/
- FORGÁCS I. (2009): Újabb kihívás a föderális Európának? *Európai Tükör*, 14(4), 19–34.
- Gemeinsames Rundschreiben BA, WA und VA 06/2018. *BaFin*, 2018. május 4. Online: www.bafin.de/SharedDocs/Veroeffentlichungen/DE/Rundschreiben/2018/rs_18_06_beschwerdemanagement_vbs.html
- HALMAI P. (2017): Új geometria: „teljes” gazdasági és monetáris unió? A gazdasági kormányzás új dimenziói az Európai Unióban. *Magyar Tudomány*, 178(1), 6–17.
- HALMAI P. (2018): Európai reformok. Többsebességű Európa? Differenciált gazdasági integráció versus átfogó reform. *Európai Tükör*, 21(3), 21–44.
- HALMAI P. (2020): *Mélyintegráció – A Gazdasági és Monetáris Unió ökonomiája*. Budapest: Akadémiai. Online: <https://doi.org/10.1556/9789634545569>
- IGLESIAS-RODRÍGUEZ, P. (2019): The Concept of Systematic Importance in the European Banking Union Law. In CHITI, M. P. – SANTORO, V. (szerk.): *The Palgrave Handbook of European Banking Union Law*. Cham: Palgrave Macmillan, 183–212. Online: https://doi.org/10.1007/978-3-030-13475-4_9
- IMF Euro Area Policies (2007): *Article IV Consultation*. Staff Report (IMF Country Report, no. 07/260) no. 27. Online: <https://www.imf.org/External/Pubs/FT/SCR/2007/cro7260.pdf>

- Joint Guidelines on Complaints-Handling for the Securities (ESMA) and Banking (EBA) Sectors, JC/GL/2014/43 (későbbi formában: JC/2018/35).
- KÁLMÁN, J. (2014): In the Name of the Integration: The Reform of the Financial Supervisory System of the European Union. *International Relations Quarterly*, 5(2), 1–20.
- KOLLÁRIK, F. (2022): *Eurozone Crisis Management in Neofunctionalist Approach*. PhD-disszertáció. Budapest: BCE Nemzetközi Kapcsolatok és Politikatudományi Doktori Iskola.
- LÁMFALUSSY, Ch. – MAES, I. – PÉTERS, S. (2014): *Lámfalussy Sándor – Az euró bölcsé*. Budapest: Mathias Corvinus Collegium, 165–166.
- NAGY Z. (2014): Az Európai Unió Bíróságának s devizahitelezéssel kapcsolatos ítélkezési gyakorlata fogyasztóvédelmi aspektusból. In LENTNER Cs. (szerk.): *A devizahitelezés nagy kézikönyve*. Budapest: Nemzeti Közszerghálati és Tankönyvkiadó, 435–453.
- NAGY Z. (2017): Problémafelvetések a pénzügyi fogyasztóvédelem területén. *Miskolci Jogi Szemle*, 12(2Klnsz.), 391–394.
- NÉMETH K. (2019): Ötéves a Bankunió – Politikai célok, közgazdasági elméletek, gyakorlati eredmények. *Gazdaság és Pénzügy*, 6(12), 136–153. Online: <https://doi.org/10.33926/GP.2019.2.1>
- PRA Rulebook (2019). Online: www.prarulebook.co.uk/rulebook/Home/Rulebook/02-12-2019
- SOMSSICH, R. (2016): The Legal Impact of Diverging Language Versions of EU Acts – A Short Analysis of a Recent Judgment of the European Court of Justice. In VERESS E. (szerk.): *Multilingualism and Law*. Cluj-Napoca: Sapientia University of Transylvania, 9–18.
- SUTT, A. (2019): Breaking the Doom Loop: Towards Banking Union. In ESM Board (szerk.): *Safeguarding the Euro in Times of Crisis – The Inside Story of the ESM*. Brussels: Publication Office of the European Union, 207–212.
- SZEGEDI L. (2018): *Az európai közigazgatás fejlődése és szabályozása*. Budapest: Dialóg Campus.
- SZEGEDI L. (2020): Jogharmónizáció a pénzpiaci területen: Szabadulhat-e az Európai Bankhatóság a hatáskör-átruházás korlátainak szorításából? *Állam- és Jogtudomány*, 61(2), 114–131.
- TELEKI B. (2019): Az európai uniós pénzügyi felügyeleti ügynökségek és az uniós közigazgatási eljárás-jogkérdése. *Pro Futuro – A jövő nemzedékek joga*, 9(2), 26–42. Online: <https://doi.org/10.26521/Profuturo/2019/2/5437>
- VAN RIJSBERGEN, M. (2014): On the Enforceability of EU Agencies’ Soft Law at the National Level: The Case of the European Securities and Markets Authority. *Utrecht Law Review*, 10(5), 127–128. Online: <https://doi.org/10.18352/ulr.304>